

עם בת גורלו או עם בחירת ליבו

על סוד הגורל והזוגיות

(1) ספר במדבר פרק כו

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (נג) לְאַלֶּה תַחֲלַק הָאָרֶץ בַּנְּחִלָּה בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת: (נד) לְרַב תַּרְבֵּה נַחֲלָתוֹ וְלַמְעַט תַּמְעִיט נַחֲלָתוֹ אִישׁ לְפִי פְקֻדָּיו יִתֵּן נַחֲלָתוֹ: (נה) אַךְ בְּגוֹרֵל יַחֲלַק אֶת הָאָרֶץ לְשִׁמּוֹת מִטּוֹת אַבְתָּם יִנְחִלוּ: (נו) עַל פִּי הַגּוֹרֵל תַּחֲלַק נַחֲלָתוֹ בֵּין רַב לַמְעַט:

רש"י על במדבר פרק כו פסוק נד

רב תרבה נחלתו - לשבט שהיה מרובה באוכלוסין נתנו חלק רב ואע"פ שלא היו החלקים שווים שהרי הכל לפי רבוי השבט חלקו החלקים לא עשו אלא ע"י גורל והגורל היה ע"פ רוח הקודש כמו שמפורש בב"ב (דף קיח) אלעזר הכהן היה מלובש באורים ותומים ואומר ברוה"ק אם שבט פלוני עולה תחום פלוני עולה עמו והשבטים היו כתובים בי"ב פתקין וי"ב גבולים בי"ב פתקין ובללום בקלפי והנשיא מכניס ידו בתוכו ונוטל שני פתקין עולה בידו פתק של שם שבטו ופתק של גבול המפורש לו והגורל עצמו היה צווח ואומר אני הגורל עליתי לגבול פלוני לשבט פלוני שנא' ע"פ הגורל ולא נתחלקה הארץ במדה לפי שיש גבול משובח מחברו אלא בשומא בית כור רע כנגד בית סאה טוב הכל לפי הדמים:

(2) **מדרש רבה במדבר פרשה כא פסקה ט**

זש"ה (משלי יח) מדינים ישבית הגורל לפי שכתב סימן כל שבט ושבט מיעקב (בראשית מט) זבולן לחוף ימים ישכון יששכר רובץ בין המשפטים מאשר שמנה לחמו אין לך רשות לחלק אלא על פי הגורל ומעשה נסים היה בגורל אלעזר בן אהרן מלובש אורים ותומים וקלפי הגורל לפני יהושע שנאמר (יהושע יט) ויריתי לכם גורל פה לפני ה' ועד שלא יעלה הגורל אלעזר אומר ברוח הקדש גורל שבט פלוני עולה שיטול ממקום פלוני ויהושע פושט ידו ועולה שנאמר (שם יט) אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וזו היתה יתירה שהיה הגורל צווח בשעת עלייתו אני גורל פלוני השבט עליתי לו במקום פלוני ומנין שהיה הגורל מדבר דכתיב על פי הגורל:

ספר דברי סופרים - אות ג

ג) כל הקנינים של אדם הם שייכים לו בתולדה ובשורשו, וכמו שאמרו בריש סוטה (ב'). דמכריזין קודם יצירה **בת פלוני לפלוני וכן שדה פלונית לפלוני**, שגם זה דוגמת זיווג שיש לו חיבור בשורש, ועל כך אמרו (שם מ"ז). שלושה חינוות הן חן אשה על בעלה ומקח על מקחו, דוהו הסימן שהוא זיווג ומקחו השייך לו כאשר יש לו חן בעיניו והוא חושק בו דוקא:

(138) **ספר ליקוטי הלכות או"ח - ברכת הריח וברכת הודאה הלכה ד**

כח) ועל - בן הבחירה שישרשה בבחינת הכח המדמה פנ"ל. על - בן נקראת הבחירה גורל, כמו שכתוב, ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי (תהלים טז) וכמו שפרש רש"י שם שנה נאמר לענין הבחירה שיה' תברך הניס ידו על חלק הטוב פאדם שאומר לבנו את זה בטר לך, כמו שכתוב, ובחרתם בטיים הנינו פנ"ל. פי הבחירה היא בבחינת המדמה שהוא בבחינת גורל וזהו אתה תומיך גורלי. הנינו שיה' תברך מסיעו לבחר

בגורל הטוב בְּחִינַת וּבְחִרְתָּ בְּחַיִּים כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י הַנ"ל הִינּוּ כַּנ"ל, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ מִסִּיעַ אֶת הָאָדָם בְּסִיּוּעַ דְּלַעֲלֹא שְׂיִזְכֶּה לְבַחַר בְּטוֹב, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מִקִּדְּוֵי רְפוּאָה לְמַכָּה וּמִמְשִׁיךְ עָלָיו הָאָרֶץ וְסִיּוּעַ מִשֶּׁרֶשׁ הַקִּדְּוָה שְׂרוּצָה לְהַגִּיעַ אֵלָיָהּ כַּנ"ל. אִךְ שֶׁכֵּל זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין כְּמוֹ שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין אֶת הַגּוֹרֵל וְעַל - כֵּן נִקְרָאת הַבְּחִירָה גּוֹרֵל כַּנ"ל:

מי קודם?

ספר רות פרק ד

(יא) וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַיְזְקָנִים עֲדִים יִתֵּן יְדוֹד אֶת הָאִשָּׁה הַבְּצָאָה אֶל בֵּיתָהּ כַּרְחֵל וְכִלְאָה אֲשֶׁר בָּנוּ שְׂמֵיהֶם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וַעֲשֵׂה חֵיל בְּאַפְרָתָה וּקְרָא שֵׁם בְּבֵית לְחֶם:

עֵין אִיהַ שַׁבַּת.

ברחל נתגלמה התעודה הזאת, אותה מצא אבינו יעקב ראשונה, ואהבה ע"פ האוצר הצפון שלפניו נגלה מנפשה. זה העולם הגלוי, היה לפי דעו ג"כ הנושא של העולם הכמוס והמכוסה של העתיד הרחוק. אם כך היה מצב העולם, אם כך היינו גם אנו ראויים שהאושר המכוסה והרחוק יהיה בדרך ישרה, באין מעיק וצרה, מופיע מהאושר הקרוב והגלוי, אולי היה הענין נשאר כך. אבל לא כך היתה עצת ד' הנפלאה והרוממה, בכמות היה העולם המכוסה הרחוק התעודה של הקמת בית עולמים לעם ד' ונחלתו מעודתה ללאה, ובאופן נעלם ומופלא, באורח אשר ההוה שלו לגמרי נסתר ונעלם היה מיעקב, בא הדבר לתעודתו. כן הוחק ג"כ ביסוד בנין הישראלי לשא עין למרחוק, ולפעמים רבות ג"כ בדליגת ההוה, או בעשיית צרה לו, למען העתיד המכוסה הרומם והנעלה. מ"מ בעולם ההוה לא הושלך מיסודו הכלל הגדול שהשאיפה ראויה להיות לעדי עד, שיהיה ההוה מאיר ומזהיר גם הוא, וממנו - מאורו וישרו - יקח לו העתיד את גדלו וזרחו. רחל היתה עקרת הבית, וגם בניה של לאה מודים בדבר, "כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את בית ישראל", הקדימו רחל ללאה

שני נוסחים יש בהזמנות לחתונה.

עב"ל - עם בחירת ליבו. עב"ג - עם בת גילו או גורלו.

(1) משנה מסכת תענית פרק ד

(ח) אָמַר רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כַּחַמְשָׁה עָשָׂר בְּצָב וּכְיוֹם הַכַּפּוּרִים, שֶׁבָּקָן בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם יוֹצְאוֹת בְּכָלֵי לֶבָן שְׂאוּלִינן, שְׁלֹא לְבַיִשׁ אֶת מִי שְׂאִין לוֹ. כָּל הַכֹּלִים טְעוּנִין טְבִילָה. וּבְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם יוֹצְאוֹת וְחֹלוֹת בְּכַרְמִים. וְמָה הָיוּ אוֹמְרוֹת, בְּחֹר, שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה, מָה אֵתָּה בּוֹרֵר לָךְ. אֵל תִּתֵּן עֵינֶיךָ בְּנוֹי, תֵּן עֵינֶיךָ בְּמִשְׁפָּחָה. (משלי לא) שָׁקֵר הַסֵּן וְהַקֵּב הַיָּפִי, אִשָּׁה יָרָאת יְיָ הִיא תִתְהַלֵּל. וְאוֹמֵר, תָּנוּ לָהּ מִפְּרֵי יְדֵיהָ, וַיִּהְיוּ בְּשַׁעְרֵים מַעֲשֵׂיהָ.

(1) ספר תהילים פרק טז

(ה) יְדוֹד מְנַת חֶלְקִי וְכוֹסֵי אֶתָּה תּוֹמִיךָ גּוֹרְלִי: (ו) חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בְּנַעֲמִים אַף נִחַלְתָּ שְׂפָרָה עָלַי: (ז) אֲבָרַךְ אֶת יְדוֹד אֲשֶׁר יַעֲצָנִי אֶף לִילוֹת יִסְרוּנִי כְלִיּוֹתַי: (ח) שְׁוִיתִי יְדוֹד לְנַגְדֵי תְמִיד כִּי מִימִינִי כֹל אֲמוּט: